

Фінанси та грошово-кредитні відносини в національній економіці та підприємництві

Lubov Ovcharova

research associate of Academy of Financial Management,

Vera Bodeko

*junior researcher of G.M. Dobrov Center for Scientific and Technological
Potential and Science History Studies*

PROSPECTIVE INSTRUMENTS AND SOURCES OF FINANCING OF INFRASTRUCTURAL PROJECTS

World economic crisis has influenced the role of traditional infrastructure investors. The problems associated with the increase of Sovereign debts restrict the financing from the governments. In the same time the decrease of banking possibilities to lend long-term finance on acceptable rates limit the banks' participation in infrastructure projects. The above mentioned difficulties motivate the World community to search new sources of long-term finance to bridge the current gap in sphere of infrastructure development.

The paper summarized the world experience and practice of financing infrastructure objects, identified prospects to raise funds of institutional investors for modernization and construction of infrastructure projects, defined the possibility of using infrastructure bonds to intensify the investment process in Ukraine.

Keywords: financial intermediaries, institutional investors, financial resources, financial market, global infrastructure investment, insurance companies, pension funds, financing of the investment projects.

Погребняк А.Ю.

асистент НТУУ «КПІ»

Кушик І.Л.

студентка НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ МЕТОДИК ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Стаття містить відомості про методики оцінки фінансового стану підприємств. Наведені трактування фінансового стану у різних науковців. Фінансовий стан підприємства дозволяє оцінити стійкість підприємства на ринку. Проаналізовано сильні та слабкі сторони кожного методу. Основною метою проведення аналізу підприємства є пошук шляхів підвищення рентабельності виробництва та зміцнення становища підприємства на ринку. Для оцінки фінансового стану використовують формалізовані (включають ті, що направлені на використання жорстких процедур) та неформалізовані (описують аналітичні процедури на логічному рівні, без використання жорстких процедур) методи. Формалізовані методи в даній роботі проаналізовано такі формалізовані

методи, як горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, трендовий аналіз, порівняльний аналіз, факторний аналіз, метод Дюпон-каскад.

Стаття містить також ряд характеристик за якими оцінюють фінансовий стан підприємства, а саме аналіз платоспроможності, ділової активності, ліквідності та рентабельності.

Також в ході дослідження було виявлено чинники стають на шляху оцінки фінансового стану. А також запропоновано шляхи покращення ефективності оцінки фінансового стану.

Ключові слова: фінансова діяльність, методи оцінки, показники фінансової діяльності, фінансовий стан підприємства.

Постановка проблеми. Діяльність підприємства залежить від фінансового стану, тому багато робіт присвячені саме цій темі. Дана тема є актуальною в даний час, оскільки підприємства стикаються з проблемами досягнення стійкого економічного стану і досягнення високого рівня конкурентоспроможності продукції. Отримання фінансового результату для підприємства є головним чинником, який спрямовує його на більш ефективне використання наявних у його розпорядженні ресурсів.

В умовах ринкової економіки на прийняття оперативних управлінських рішень впливає якість фінансово-аналітичних розрахунків. Оцінка результатів діяльності підприємств викликає інтерес у інвесторів, кредиторів, постачальників матеріально-технічних ресурсів, державних органів управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зв'язок даної теми можна знайти в роботах вітчизняних науковців, таких як: Чумаченко М. Г., Швиданенко Г. О., Шеремет А. Д., Балабанова І. Т.

Метою роботи є аналіз методик оцінки фінансового стану підприємств, виявлення проблем, які негативно впливають на фінансову стабільність та пошук шляхів удосконалення діяльності підприємств України.

Виклад основного матеріалу. Аналіз фінансового стану підприємства дозволяє визначити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства для підвищення ефективності його функціонування. Тому для наведення методик оцінки фінансової діяльності сформуємо основні підходи до визначення поняття фінансового стану.

Поддєрьогін А.М. характеризує визначення фінансового стану підприємства як комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. [1]

Онисько С.М., Марич П.М. відзначають, що фінансовий стан підприємства – одна з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємства, адже він характеризується

забезпеченістю його фінансовими ресурсами, які необхідні для нормального функціонування, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, платоспроможністю і фінансовою стійкістю. [2]

Загородній А.Г., Вознюк Л.Г. трактують фінансовий стан підприємств як стан економічного суб'єкта, що характеризується наявністю в нього фінансових ресурсів, забезпеченістю коштами, необхідними для господарської діяльності, підтримання нормального режиму праці та життя, здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами. [3]

Проаналізувавши наведені характеристики фінансового стану ми визначили те, що він дозволяє визначити ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності, а також своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Він покликаний виконати такі завдання: визначити рівень рентабельності та фінансової стійкості; визначити ефективність використання ресурсів; оцінити стійкість підприємства на ринку.

Методи оцінки фінансової діяльності поділяються на неформалізовані (евристичні) та формалізовані.

Неформалізовані (евристичні) описують аналітичні процедури на логічному рівні, без використання жорстких процедур. Серед них можна виділити: експертні оцінки та сценарії, морфологічні, психологічні, порівняльні, побудови системи аналітичних таблиць, побудови системи показників.

Формалізовані методи включають ті, що направлені на використання жорстких процедур. До них відносять горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, трендовий аналіз, порівняльний аналіз, факторний аналіз, метод Дюпон-каскад. [5]

Горизонтальний аналіз дозволяє порівняти кожну позицію звітності з попереднім періодом. Вертикальний аналіз, якому структура визначена підсумковими фінансовими показниками. В основі трендового аналізу лежить порівняння низки попередніх періодів з даним. Порівняльний аналіз дозволяє порівняти звітність підприємства за окремими показниками його дочірніх підприємств, фірм із показниками фірм-конкурентів. Факторний аналіз, показує вплив різних факторів на результати показників за допомогою детермінованих та стохастичних прийомів дослідження. Метод Дюпон-каскад – це система фінансового аналізу, яка забезпечує розкладання «коефіцієнту рентабельності активів» на декілька інших коефіцієнтів його формування.

В практичній діяльності можуть використовуватися такі методи: коефіцієнтний, комплексний, інтегральний, беззбитковий, рівноважний, балансовий.

Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок різних коефіцієнтів, що характеризують фінансовий стан підприємства. До них належать:

ліквідність, ділова активність, фінансова стійкість, рентабельність. Основним недоліком даного методу є велика кількість показників, які змінюються в часі. Для більшості показників не існує нормативних значень.

Комплексний метод передбачає групування показників за такими напрямками: стійке фінансове становище і незадовільне. Цей метод дозволяє виявити проблемні напрями діяльності підприємства, а також знайти причини. Метод є доволі трудомістким, важко зробити висновки про фінансовий стан, оскільки йому притаманні усі недоліки коефіцієнтного методу

Інтегральний метод передбачає розрахунок інтегрального показника, який формується на основі узагальнюючого показника. Можливість доповнення цього методу різними показниками необхідних для оцінки фінансового стану підприємства є перевагою. Основною перевагою даного методу є стислий виклад результатів дослідження, проте його недоліком є складність в його розрахунках, яка спричинена широким спектром досліджуваних показників.

Безбитковий метод оцінюється на основі показника запасу фінансової стійкості. Для його знаходження необхідно розрахувати величину операційного важеля на можливості управлінні його запасами і витратами. Критерієм фінансового стану виступає запас фінансової міцності. Тобто чим більший запас фінансової міцності у відсотках, тим стійкіший фінансовий стан. Даний метод не дає повної оцінки фінансового стану підприємства, оскільки не враховує такі показники як рентабельність, ділову активність, ліквідність.

Рівноважний метод базується на досягненні рівноваги між ліквідними потоками у сфері господарсько-інвестиційної і фінансової діяльності підприємства.

Балансовий метод використовується для перевірки правильності зроблених розрахунків щодо впливу окремих факторів. Головним недоліком даного методу є залежність від точності визначення всіх складових рівняння. Незначна похибка може призвести до значних розбіжностей.

Аналіз стану підприємства можна оцінити за такими напрямками: аналіз ліквідності підприємства, платоспроможності, рентабельності та ділової активності.

Аналіз ліквідності підприємства передбачає розрахунок платоспроможних ресурсів підприємства на одну гривню короткострокових зобов'язань. Для покращення ліквідності проводяться такі заходи: збільшується строк повернення кредиту; зменшуються витрати; зменшується строк повернення дебіторської заборгованості.

Платоспроможність підприємства можна визначити розрахувавши такі показники: коефіцієнт платоспроможності, коефіцієнт фінансування, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами. Ціллю цього

показника є своєчасно виявляти недоліки в діяльності і підприємства і знаходити шляхи для їх усунення.

Для підвищення показника рентабельності рекомендується: збільшити використання ресурсів підприємства, удосконалити систему управління обіговими коштами, прискорити оборотність обігових коштів, розширити асортимент продукції, що випускається.

Аналіз ділової активності говорить про ефективність основної діяльності і для її визначення застосовують такі показники: коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, коефіцієнт оборотності основних засобів та коефіцієнт оборотності власного капіталу.

У світовій практиці використовують інтегральну оцінку фінансового стану підприємств. Це такі показники, як індекс Альтмана, модель Спрингейта, модель Ліса. Проте ці моделі не можуть використовуватись в Україні, тому що вони розроблені з використанням вибіркової сукупностей підприємств інших країн, а тому враховані параметри істотно відрізняються від наших.

Українські вчені розробили такі моделі: дискримінанта інтегральна оцінка фінансового стану підприємства (О. Терещенко), яка передбачає застосування методології дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибіркової сукупності вітчизняних підприємств та комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі використання матричних моделей (О. Хотомлянський, Т. Перната, Г. Северина). Цей метод оцінки дозволяє виявити тенденції у динаміці фінансового стану підприємства.

На сьогоднішній день досконалого методу оцінки фінансового стану не існує. Складності проведення аналізу фінансового стану, що обумовлені нестабільністю економіки, кризовим станом, політичною невизначеністю. В умовах постійної зміни інформації багато фінансово-економічних показників, розрахованих на певний час, можуть надалі втратити свою цінність для аналізу у зв'язку з нестабільністю національної валюти.

На шляху аналізу фінансового стану підприємства стають різні форми власності, тобто багато показників, що описують фінансовий стан акціонерних товариств не можуть бути визначені через слабкий розвиток ринку цінних паперів в країні, де б оберталися акції даних підприємств і які дозволили б говорити про положення емітентів. Ще однією перешкодою є нестабільність законодавчої бази. Для уникнення цієї проблеми необхідно розробляти нові методи оцінки фінансового стану, та методи, які б дозволили підвищити платоспроможність та ліквідність підприємств.

В сучасних умовах кожне підприємство повинно правильно оцінювати виробничий та економічний потенціал, стратегію подальшого розвитку, фінансовий стан як свого підприємства, так і підприємств-партнерів. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість

систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні стабільного фінансового стану.

Висновки. Незважаючи на велику кількість методик, ми бачимо, що жодна з них не адаптована до економічної ситуації, що склалась в Україні. У зв'язку з постійною зміною функціонування підприємств існує проблема неспроможності наявних методик оцінити фінансовий стан підприємств. Тому важливо сформулювати модель яка б відповідала сучасним вимогам. Це дозволить отримувати точну і правдиву інформацію про фінансовий стан підприємств як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам. Від того наскільки якісно проводиться фінансово-економічна діяльність, залежить ефективність роботи підприємства.

Для покращення показників фінансово-економічної діяльності рекомендується здійснити наступні заходи: покращити матеріально-технічну базу; впроваджувати новітні технології у виробництво; збільшувати кількість конкурентоспроможної продукції; для пошуку нових шляхів покращення фінансово-економічної діяльності можна проводити семінари, круглі столи між представниками різних підприємств; реалізувати ряд змін нормативно-законодавчої бази; залучувати іноземні інвестиції.

Список використаних джерел

1. А. М. Поддєрьогін Фінанси підприємств: [підручник] / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2005. – 5-ге вид – С. 15.
2. Онисько С. М. Фінанси підприємств: [підручник для студентів вищих закладів освіти] / С. М. Онисько, П. М. Марич // Фінанси України – 2006. – № 2 – С. 208
3. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К. : Знання, 2007. – 1072 с.
4. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 117–128.
5. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О. Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. – 2007. – № 1 – с. 111-118

Погребняк А.Ю.

асистент НТУУ «КПІ»

Кушик И.Л.

студентка НТУУ «КПІ»

АНАЛИЗ МЕТОДИК ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Статья содержит сведения о методиках оценки финансового состояния предприятий. Проанализированы сильные и слабые стороны каждого метода. Приведенные трактовки финансового состояния в разных ученых. Финансовое состояние предприятия позволяет оценить устойчивость предприятия на рынке. Основной целью проведения анализа предприятия является поиск путей повышения рентабельности производства и укрепления положения предприятия на рынке. Для оценки финансового состояния используются формализованные (включают те, которые направлены на использование жестких процедур) и

неформализованные (описывают аналитические процедуры на логическом уровне, без использования жестких процедур) методы. В данной работе проанализированы такие формализованные методы, как горизонтальный анализ, вертикальный анализ, трендовый анализ, сравнительный анализ, факторный анализ, метод Дюпон-каскад.

Статья содержит также ряд характеристик по которым оценивают финансовое состояние предприятия, а именно анализ платежеспособности, деловой активности, ликвидности и рентабельности.

Мы определили, какие факторы становятся на пути оценки финансового состояния. А также предложили пути улучшения эффективности оценки финансового состояния.

Ключевые слова: финансовая деятельность, методы оценки, показатели финансовой деятельности, финансовое состояние предприятия.

Pogrebnyak A., Kushyk I.

ANALYSIS OF METHODS VALUATION METHODS OF FINANCIAL STATEMENTS

This article contains information about methods of assessing the financial situation of enterprises. Analyzed the strengths and weaknesses of each method. The above interpretation of the financial condition of various researchers. The financial condition of the company allows us to estimate the stability of the enterprise market. The main purpose of the analysis of the company is to find ways to improve profitability and strengthen the position of the enterprise market. To assess the financial condition of using formal (include those aimed at the use of harsh treatments) and mal (describing the analytical procedures at the logical level, without the use of harsh treatments) methods. Formal methods in this paper analyzes formal methods such as horizontal analysis, vertical analysis, trend analysis, comparative analysis, factor analysis method Dupont cascade.

The article contains a number of features are used to evaluate the financial condition of the company, namely the analysis of solvency, business, liquidity and profitability.

We have identified what factors are on the way to assess the financial condition. And suggested ways to improve the effectiveness of assessing the financial situation.

Keywords: finance, valuation methods, financial performance, financial condition of the company.

Ткаченко Т. П.

к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»

Волинець Д.П.

студентка НТУУ «КПІ»

РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

У статті проаналізовано роль іноземних інвестицій в банківській сфері в Україні, розглянуто динаміку кількості банків за реєстром та частку банків з іноземним капіталом в Україні. Визначено динаміку частки іноземного капіталу в статутному фонді банків України на основі офіційних даних сайту Національного Банку України. Також досліджено роль, основні переваги та недоліки наявності іноземного капіталу. Надано рекомендації щодо вдосконалення системи регулювання та нагляду за діяльністю банків з іноземним капіталом.

Ключові слова: іноземний капітал, банківська сфера, частка банків за реєстром.

Постановка проблеми. В сучасних умовах, економічний розвиток будь-якої країни, в повній мірі залежить від її участі в міжнародних відносинах. Наслідки впливу іноземного капіталу стають все більш відчутні на всіх рівнях вітчизняної економіки, звертаючи увагу не тільки на банківську сферу, а й на соціальний рівень життя населення. Сьогодні банківський сектор є дуже чутливим до змін в світовій економіці та різних глобалізаційних процесів. Приток іноземних інвестицій може мати різні наслідки, як негативні, так і позитивні. Слід зазначити, що надто швидке зростання іноземного капіталу, може призвести до втрати суверенітету у сфері грошово-кредитної політики, появи несподіваних коливань ліквідності банків та зниження стабільності. Таким чином, питання щодо ролі іноземного капіталу в банківській сфері, набуває особливого значення та потребує постійного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглянутій темі присвячені роботи таких авторів: Подчесова В., Сидоренко М., Нежурін М. Так, Подчесова В., зосереджує увагу на діяльності іноземних банків в Україні, та їх мотивацію і фактори, які впливають на остаточне рішення про вихід на новий ринок. У роботах Сидоренко М., розглядається впровадження статистичної моделі інвестиційної привабливості банківських структур. Нежурін М. визначає вплив іноземного капіталу на ефективне функціонування банківської системи України.

Метою статті є визначення ролі іноземних інвестицій в банківській сфері в Україні, дослідження динаміки кількості банків за реєстром та частки банків з іноземним капіталом в Україні, дослідження змін частки іноземного капіталу в статутному, аналіз переваг та недоліків їхнього